

Biblioteca școlară și centrul de documentare și informare

Bibliotecar, Păcurar Marinela

Casa Corpului Didactic Cluj

La început de secol XXI, profesia de bibliotecar școlar / profesor documentarist cunoaște o adevărată revoluție, iar centrele de documentare și informare ce iau ființă în cadrul școlilor prefigurează evoluția viitoare prin utilizarea informațiilor pentru gestiunea colecțiilor și fișierelor. Informatica se impune din ce în ce mai mult, în domeniul biblioteconomiei, facilitând considerabil accesul la sursele de informare și asigurând interconexiunile cataloagelor în cadrul rețelelor de biblioteci școlare. Profesia de bibliotecar sau profesor documentarist se adaptează unei noi „filosofii” a bibliotecii sau centrului: bibliotecarii nu mai sunt păstrători ai unor documente pentru un număr restrâns de erudiți, ei și deserve un public mult mai numeros, mai diversificat și mai exigent.

Bibliotecarii-documentariști, în munca lor de zi cu zi trebuie să integreze o deschidere enciclopedică, manifestând ei înșiși o mare deschidere pentru cât mai multe domenii de cunoaștere, chiar dacă nu au o pregătire prealabilă în aceste domenii. Activitatea bibliotecarului-documentarist cunoaște o adevărată schimbare și din punct de vedere al trecerii de la practicile și tehnicile de păstrare a documentelor la cea de transmitere a documentelor.

Sunt delimitate patru funcții majore ale bibliotecii școlare: pedagogică, gestiune a documentelor, culturală, comunicare.

Potrivit Manifestului bibliotecii școlare al UNESCO: „*Biblioteca școlară* pune la dispoziție informații și idei care sunt fundamentale pentru funcționarea cu success a informației actuale și în societatea bazată pe cunoaștere. Biblioteca școlară înzestrează elevii cu deprinderi de învățare pe termen lung și dezvoltă imaginația”.

Funcțiile bibliotecii școlare, așa cum sunt exprimate în Manifestul UNESCO, privesc: susținerea și intensificarea obiectivelor educaționale așa cum sunt subliniate în misiunea bibliotecii și a curriculumului; dezvoltarea și susținerea copiilor în obiceiul de a citi și de a învăța și în utilizarea bibliotecii în viața cotidiană; oferirea de oportunități pentru

acumularea experienței în crearea și utilizarea informației pentru cunoaștere, înțelegere, imaginație și amuzament; oferă suport pentru toți elevii în învățarea și punerea în practică a abilităților de evaluare și utilizare a informației, indiferent de formă, format sau mediu; oferă acces la resursele locale, regionale, naționale și globale și oportunități care permit celor implicați în procesul de învățare să răspândească idei, experiențe și opinii; organizarea activităților care încurajează sensibilitatea și formarea atitudinii responsabile; promovarea lecturii, cât și a resurselor și serviciilor bibliotecii școlare întregii comunități școlare, și nu numai.

Centrul de documentare și informare (CDI) este definit oarecum similar, ca fiind: „centru de resurse pluridisciplinare, care oferă elevilor, cadrelor didactice și comunității locale un spațiu de formare, comunicare și informare, un laborator de experimentare a noilor tehnologii educaționale, un loc de cultură, deschidere și integrare “

Funcțiile unui astfel de CDI sunt: de primire, de informare general; pedagogică; de orientare școlară și profesională; de comunicare cu exteriorul; tehnică; recreativă.

În conformitate cu Regulamentul de organizare și funcționare al bibliotecii școlare și cel al centrului de documentare și informare, ambele structuri sunt parte integrantă a procesului de educare, formare, instruire.

Analizând dispozițiile legale consemnate în regulamentele de organizare și funcționare, atât al bibliotecii școlare cât și al centrului de documentare și informare, dar îndeosebi aplicarea practică a acestora, este impetuos necesar ca lucrurile să fie proiectate și dezvoltate pe terenul realității existente.

Dacă în privința activității desfășurate într-o bibliotecă școlară și într-un centru de documentare și informare sunt prevăzute aceleași practice, de achiziție, completare, evidență, clasificare și catalogare, organizare, inventariere a colecțiilor, utilizarea resurselor informaționale ale CDI-ului presupune în schimb două tipuri de activități: ședințe de prezentare a CDI ca centru de resurse și activități de inițiere în cercetarea documentară, proiecte disciplinare, activități pedagogice, animații, lectură foarte complexe care necesită o dotare tehnică adecvată și o instruire profesională corespunzătoare.

Rolul major al bibliotecii școlare și al centrului de documentare și informare va fi un rol de informare: informare la nivelul cel mai corect, pentru a-l ajuta pe cititori să utilizeze resursele regrupate în același loc. De asemenea, bibliotecarul-documentarist îi va îndruma pe cititori pentru ca aceștia să poată beneficia la maximum de serviciile oferite în cadrul centrului, în condițiile în care cititorii așteaptă să li se indice documentele cele mai

pertinente în domeniile care-l interesează, având nevoie de informații referitoare la numărul și calitatea lucrărilor de interes pentru ei.

Profesorii documentariști vor trebui să fie deschiși față de noul concept de centru cultural, cu o sferă mult mai largă decât cea a conceptului de bibliotecă școlară. Ei vor trebui să fie foarte performanți în ceea ce privește calitatea servirii cititorilor și utilizarea sistemelor informatizate.

Operațiile cele mai receptivă vor fi informatizate și automatizate, bibliotecarii trebuind să se familiarizeze cu informatica, să cunoască noile tehnici și instrumente. De exemplu, vor trebui să încarce baza de date, să asigure comanda electronică pentru transmiterea unor documente, să utilizeze posturile de citire asistată de calculator.

Societatea se orientează în continuare spre utilizarea calculatoarelor de mare performanță și ușor operabile, spre noi mijloace de stocare a informației și spre noi sisteme automatizate de furnizare a datelor.

Rolul bibliotecarului sau a profesorului documentarist rămâne esențial și neschimbat: de a-l ajuta pe cititori să se informeze, fiind un intermediar între publicații și mijloacele de regăsire a acestora.

Activitatea noului bibliotecar, profesorului documentarist, nu se va putea rezuma la regăsirea titlurilor solicitate de cititori, ci aceasta include și luarea unor decizii privind formatul și mijloacele de furnizare a documentelor. Faptul că mulți cititori nu vor putea avea acces direct la echipament sau la informațiile aflate în rețea impune necesitatea prezenței în continuare a profesorului documentarist, ca un intermediar specializat între bazele de date și beneficiari (elevi, cadre didactice, etc.).

Pentru a fi eficient în activitatea sa, el trebuie să fie deschis noilor orientări și servicii, considerând CDI-ul prin prisma noilor performanțe tehnologice, participând efectiv la procesul de schimbare.

În concluzie, un centru de documentare și informare nu va elimina biblioteca școlară din cadrul procesului instructiv-educativ, ci, dimpotrivă, va veni în sprijinul acesteia cu o tehnologie modernă de achiziționare, prelucrare, organizare și regăsire a informațiilor (documentelor), astfel încât, înființarea acestuia în cadrul școlilor să reprezinte un pas important în dezvoltarea și alinierea învățământului românesc la standard european. Modul de organizare gândit de coordonatorul centrului trebuie să fie axat pe diseminarea informației într-o proporție de 80%, decât pe stocarea acesteia pe anumite suporturi.

Informația a devenit în lumea contemporană un produs de valoare. Și cu cât este mai repede regăsită și folosită, cu atât valoarea ei crește, iar procesul de învățământ va avea numai de câștigat.

Bibliografie

1. Buluță, Gheorghe; Craia, Sultana; Petrescu, Victor. Biblioteca azi – informare și comunicare. Târgoviște: Editura Bibliotheca, 2004
2. Richer, B., Ghid de biblioteconomie, Editura Grafoart, București, 1995
3. Regulament de organizare și funcționare a bibliotecii școlare, aprobat prin Ordinul M.Î.nr.6566, din 17.06.1995.